

I

(Resolutioner, rekommendationer och yttranden)

YTTRANDEN

EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN

462:E PLENARSESSIONEN DEN 28 OCH 29 APRIL 2010

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Att stärka den europeiska jordbruksmodellen" (förberedande yttrande)

(2011/C 18/01)

Föredragande: **José María ESPUNY MOYANO**

Medföredragande: **Carlos TRÍAS PINTO**

I ett brev av den 23 juli 2009 och i enlighet med artikel 262 i EG-fördraget uppmanade Europeiska unionens spanska ordförandeskap Europeiska ekonomiska och sociala kommittén att utarbeta ett yttrande om

"Att stärka den europeiska jordbruksmodellen" (förberedande yttrande).

Facksektionen för jordbruk, landsbygdsutveckling och miljö, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 25 mars 2010.

Vid sin 462:a plenarsession den 28–29 april 2010 (sammanträdet den 28 april 2010) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 124 röster för, 1 röst emot och 3 nedlagda röster.

1. Den europeiska jordbruksmodellen i dag

1.1 Den gemensamma jordbrukspolitiken är inte bara den första verkligt gemensamma politiken, och en politik som nu fått sitt befogenhetsområde utvidgat genom Lissabonfördraget, utan den utgör verkligen en egen jordbruksmodell. Den bör därför vara av största strategiska intresse för Europa och aktivt påverka situationen internationellt.

1.2 Den gemensamma jordbrukspolitiken har behållit sina ursprungliga målsättningar och lyckats införliva senare ändringar i fördraget. Under loppet av nära 50 år har denna politik kontinuerligt anpassats till de nya behov som uppstått. Det har pågått ständiga förändringar när det gäller instrument och förvaltningssystem, anslag, samhällskrav och en öppning gentemot tredjeländer, och i dag har vi att räkna med en hållbar jordbruksmodell som alltmer övergår till att sammanlänka ekonomiska, miljömässiga och sociala hänsynstaganden.

1.3 Den europeiska jordbruksmodellen har under denna utveckling på ett rimligt sätt nått sina väsentliga mål: att förse befolkningen med hälsosamma och säkra livsmedel, bygga upp ett ekonomiskt livsmedelssystem som är världsledande och att tillhandahålla en produktion som är varierad, håller hög kvalitet och uppskattas av konsumenterna.

2. Glädjeämnen och problem

2.1 Även om en utvärdering av politiken ger ett överlag positivt resultat står det helt klart att vissa framsteg och förbättringar behöver omvärderas, bland annat följande:

— Behovet att räkna med gemensamma instrument som kan svara mot en situation med instabila priser som kan uppstå under de kommande åren i syfte att undvika sådana förhållanden som man upplevde 2007 och 2008.

- Att förbättra systemen med beteckningar för jordbruksprodukter – ursprungsbeteckningar, skyddade geografiska beteckningar, garanterade traditionella specialiteter – i syfte att förenkla och rationalisera villkoren, öka de tekniska kraven och stärka dessa modeller, liksom att försvara deras rättmätiga värde på marknaderna utanför EU.
- Att stärka en verklig marknadsföringsstrategi för gemenskapens jordbruksprodukter som lyfter fram det europeiska mervärdet hos vår rikedom av varierade produkter, och som framför allt kopplar främjandet av dessa värderingar till den kommersiella utvecklingen av produkterna.
- Att föra fram en strategisk vision för jordbruksproduktionskedjan – produktion, beredning och handel – genom att öka insynen i systemet och vidta åtgärder som förhindrar missbruk av dominerande ställning eller otillbörliga affärsmetoder som stör dess funktionssätt.
- Att förbättra konsumentinformationen genom en gemensam modell för märkning och utarbeta ett system som drar maximal nytta av ny informationsteknik för att konsumenten ska kunna göra så väl underbyggda val som möjligt.

3. Att möta de närmast förestående utmaningarna

3.1 Europeiska unionen går nu in i ett nytt skede med förnyade institutioner och med ett nytt fördrag. Vi måste ta itu med en rad nya utmaningar och göra djupgående förändringar som kan befästa unionens position som ledare och i synnerhet finna en väg ut ur den aktuella ekonomiska och finansiella krisen.

3.2 Mot bakgrund av detta har det gemensamma jordbruksproduktionssystemet sina egna behov som bör diskuteras inom ramen för den analys som påbörjats för att utarbeta en ny gemensam jordbrukspolitik som ska tillämpas från 2013. Några av dessa aspekter behandlas i detta dokument och har också behandlats separat i kommitténs yttranden ⁽¹⁾.

3.3 I detta yttrande från EESK vill vi föra fram mer detaljerade synpunkter om värdet av hållbarhet inom EU:s jordbruksmodell och framhålla dess betydelse. Eftersom det är den enda modell som kan göra sig gällande på lång sikt måste vi se till att den tillämpas enhetligt på gemensamma marknaden och att den inte enbart efterlevs av de europeiska aktörerna – det har visat sig vara det enda sättet att säkerställa kontinuitet.

4. Vägen mot en säker, balanserad och rättvis modell

4.1 Den europeiska jordbruksmodellen kan beskrivas med utgångspunkt i ett hållbarhetssystem som bygger på ekonomiska, miljömässiga och sociala aspekter.

4.2 Under de senaste åren, och särskilt genom den senaste reformen av den gemensamma jordbrukspolitiken, har man

alltmer börjat inkludera genomgripande rättsliga bestämmelser på sådana viktiga områden som

- förbättring av livsmedelssäkerhet och spårbarhet,
- regler för ekologisk produktion, integrerad produktion, miljövänligare metoder och miljöskydd generellt,
- tillämpning av olika bestämmelser med avseende på god djurhållning, utvidgat till all slags produktion,
- striktare tillämpning av sociala bestämmelser och skyddsbestämmelser för de anställda.

4.3 Denna modell anser EESK vara avgörande för den gemensamma jordbrukspolitikens fortlevnad och utgör nyckeln till att EU:s jordbruk ska kunna fortsätta att konkurrera i en alltmer globaliserad värld. Den nämnda värdegrunden, överförd till lagstiftning, och ansträngningar för att förstärka forskning och jordbruksproduktion är vad som behövs för att EU ska kunna ta sig an utmaningen i en värld där man enligt FAO kommer att behöva fördubbla livsmedelsproduktionen fram till år 2020.

4.4 Att upprätthålla denna modell har dock krävt betydande ansträngningar från gemenskapsaktörernas sida, inom såväl livsmedelsproduktionen som livsmedelsberedningen. Det är därför inte rimligt att det i den praktiska tillämpningen av modellen konstateras brister av olika slag som kan leda till att dess egen existens hotas.

4.5 Av dessa brister återfinns den främsta inom livsmedels säkerhet och uppfyllandet av gemenskapnormer när det gäller import av livsmedel, foder, djur och växter. Europa har lärt sig av egen erfarenhet att det är nödvändigt att upprätthålla höga nivåer när det gäller att skydda konsumenternas hälsa, hålla friska djur och odla sunda växter. Detta har lett till införandet av nya standarder genom förordning (EG) nr 178/2002 som fastställer allmänna principer för gemenskapens livsmedelslagstiftning. Lagstiftaren har dock inriktat sig på att fastslå krav för gemenskapsaktörerna, medan krav på importerade produkter har hamnat i bakgrunden.

4.5.1 Enligt Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet har mer än en tredjedel av de livsmedelslarm som registreras på inre marknaden nuförtiden sitt ursprung utanför Europeiska unionen. EESK vill erinra om att Europeiska unionen är skyldig att garantera konsumenternas säkerhet och hälsa samt att alla produkter som saluförs, inklusive importerade produkter, uppfyller fastställda normer.

4.6 Ett annat problem som producenter och näringsidkare i EU drabbas av är att denna obalans på gemenskapsmarknaden till sist hotar deras konkurrenskraft i förhållande till importerade produkter.

⁽¹⁾ EUT C 77, 31.3.2009, s. 81.

4.6.1 De krav som ställs inom ramen för vår jordbruksmodell medför avsevärt ökade produktionskostnader. Importerade produkter uppfyller inte vissa av dessa krav och omfattas i en del fall av reducerade tulltariffer (²).

4.6.2 Enligt rapport 2008-071 från LEI vid universitetet i Wageningen medför tillämpningen av de nya normerna i direktiv 99/74/EG för god djurhållning när det gäller inhysnings-system för värphöns en ökning av produktionskostnaderna med 8–10 % för en medelstor gemenskapsproducent i förhållande till import från Brasilien och USA. Dessa länder slipper inte bara att uppfylla sådana normer för god djurhållning utan har även produktionssystem som håller en mycket lägre standard än den som föreskrivs i gemenskapslagstiftningen (intensiv produktion, färre restriktioner vid läkemedelsanvändning, inga hinder att använda GMO i djurfoder, etc.).

4.6.3 Kostnader för att följa lagstiftningen ger liknande följder. Den europeiska livsmedelsindustrin behöver vissa importerade råvaror som tillskott till den otillräckliga europeiska produktionen, men de strikta begränsningar som gemenskapslagstiftningen fastställer när det gäller GMO försvårar importen av viktiga produkter för utfodring av djur som spannmål, soja eller proteingrödor från länder som Brasilien och Argentina. Dessa begränsningar har en direkt påverkan på köttindustrin i EU vars ökade kostnader försämrar deras konkurrenskraft såväl på den europeiska marknaden som när det gäller export till tredjeländer. EESK tar inte ställning i frågan om lämpligheten i att använda GMO.

4.6.4 Europeiska kommissionen har själv erkänt detta i sin rapport från GD Jordbruk och landsbygdsutveckling om tillämpningen av GMO-bestämmelserna och påpekat att "nolltolerans" bedöms vålla förluster på upp till 200000 miljoner euro för jordbrukets livsmedelssektor i EU. Dessutom uppfylls inte målsättningen om höga konsumentssäkerhetsnivåer i EU i praktiken när vi fortsätter att importera kött, mjölk och andra produkter från djur som har fötts upp med foder som innehåller GMO. Följaktligen behöver man skapa förutsättningar för att kunna utveckla en produktionskedja där man tar större hänsyn till konsumenternas förväntningar.

4.6.5 Liknande problem som de anförda i denna del av yttrandet visar sig också på andra områden där kostnaderna för att följa lagstiftningen är lika tunga, exempelvis bekämpningsmedel (högsta tillåtna restmängder och andra miljöbegränsningar), växtskydd och identifiering av djur.

4.7 Slutligen finns det politiska hänsynstaganden som leder till att den aktuella situationen är föga hållbar. Det är inte rimligt att de europeiska aktörerna blir diskriminerade på sin egen inhemska marknad till förmån för aktörer från tredjeländ.

5. Det trängande behovet av att finna lösningar

5.1 EESK är av den åsikten att Europeiska unionen måste finna lösningar som förbättrar tillämpningen av den europeiska

(²) EESK vill påpeka att EU är den främsta importören av livsmedel från jordbruket, en ställning som har präglats av olika tullpreferenssystem (GSP, GSP+, Allt utom vapen) till förmån för produkter från mindre utvecklade länder och utvecklingsländer.

jordbruksmodellen på inre marknaden samtidigt som fri konkurrens och internationella normer upprätthålls.

5.2 Lösningen innebär att ingripa på olika områden och i några fall införa ändringar successivt. Bland olika tänkbara åtgärder vill EESK framhålla följande:

- *Att förbättra villkoren för tillträde:* Kontrollen av importerade produkter ska kunna garantera att djur och växter som förs in i unionen är säkra och uppfyller europeiska standarder, särskilt om de ska utgöra en del av livsmedelskedjan. Det är dessutom viktigt att den kontroll som tillämpas följer harmoniserade förfaranden, så att alla produkter uppfyller samma säkerhetskriterier oberoende av var de infördes i EU. Det är en fråga om ömsesidighet för de europeiska aktörerna.
- *Att förbättra det internationella erkännandet av den europeiska jordbruksmodellen:* Det är nödvändigt att Europeiska unionen gör vår modell allmänt känd så att den får erkännande på internationell nivå. Modellen grundar sig på de hållbarhets-kriterier som själva FN-systemet främjar på global nivå. Organ som WTO, FAO och Codex Alimentarius Mundi, IOE, ILO, UNCTAD och andra bör involveras i detta arbete. Man borde också försöka uppnå en så nära harmonisering som möjligt av lagstiftningen på internationell nivå för att därigenom undvika särbehandling.
- *Att mer djupgående diskutera systemet för ömsesidigt erkännande av hälsoskyddssystem och god djurhållning med tredjeländer:* Europeiska unionen måste i sina handelsavtal föra in särskilda kapitel om ömsesidigt erkännande av system på områdena för hälsa, växtskydd och livsmedelssäkerhet i syfte att komma överens om adekvata nivåer för hälsoskydd inom de ramar som fastställts av WTO.
- *Att förbättra det internationella tekniska biståndet* genom att stärka initiativ som "Bättre utbildning för säkrare livsmedel", som stärker det tekniska samarbetet med utvecklingsländer som redan exporterar till EU eller förmodas börja göra det, genom utbildning av tekniker, utarbetande av normer och standarder, utbyte av tjänstemän etc.
- *Handelsincitament:* EU skulle också kunna utreda möjligheten att förbättra de handelspolitiska och finansiella förutsättningarna samt villkoren för utvecklingssamarbete för de utvecklingsländer som harmoniserar sina system med gemenskapsmodellen.
- *Bättre lagstiftning:* Även om EU inte kan ta till protektionistiska åtgärder som begränsar tillträdet till dess marknader, kan vi inte tillåta att vår modell tillämpas till nackdel för våra egna gemenskapsaktörer. En förenkling av lagstiftningen kan dessutom vara ett mycket smidigt sätt att minska onödiga administrativa bördor.

5.2.1 Till en del grundar sig vår modell på de "kollektiva nyttigheter" som medborgaren och konsumenten uppfattar som nödvändiga: kvalitet som grundar sig på ursprung och produktionsmetoder, djurskydd, försiktighetsprincipen och miljöskydd är de allra mest väsentliga.

5.2.2 Den europeiska politiken borde inriktas på att inrätta instrument som kan förhindra att arbete utlokaliseras till andra områden, så att man kan konkurrera på lika villkor och främja tillämpandet av arbetsrättsnormer⁽³⁾ och värdigt arbete, vilket är något som förespråkas på inre marknaden. Europeiska unionen bör dessutom verka för att relevanta internationella instans-

ser (särskilt WTO) i sina icke-kommersiella överväganden inkluderar grundläggande arbetsrättsliga normer, eftersom verkligt fri handel också måste vara rättvis.

5.2.3 Lagstiftaren bör prioritera uppgiften att åstadkomma bättre balans i den aktuella situationen genom att anta lämpliga rättsliga åtgärder.

5.3 EESK uppmanar Europaparlamentet, rådet och kommissionen att ta del av detta yttrande och anmodar det spanska ordförandeskapet att föreslå åtgärder i linje med detta.

Bryssel den 28 april 2010

*Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande
Mario SEPI*

⁽³⁾ ILO-konventionerna nr 87, 98, 105, 111, 135, 182, ILO:s deklARATION om grundläggande principer och rättigheter i arbetslivet, ILO:s trepartsdeklaration om multinationella företag och socialpolitik, ILO:s deklARATION om tvångsarbete, ILO:s deklARATION om diskriminering, ILO:s agenda för anständigt arbete, ILO:s deklARATION om barnarbete, OECD:s riktlinjer för företagsstyrning, OECD:s riktlinjer för multinationella företag, FN:s Millenniedeklaration.